

**OPETUSMINISTERIÖN JA OPETUSHALLITUKSEN
VÄLINEN TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2007 – 2009**

SISÄLTÖ

1	OPETUSHALLITUKSEN TEHTÄVÄT	3
2	TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET	3
3	TULOSTAVOITTEET	4
3.1	YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS.....	4
3.2	VAIKUTTAVUUS JA TOIMINNALLISET TULOKSET	5
3.2.1	Opetuksen ja oppimisen kehittäminen kaikissa koulumuodoissa	5
3.2.1.1	Yleissivistävä koulutus.....	7
3.2.1.2	Ammatillinen koulutus	9
3.2.1.3	Aikuiskoulutus.....	10
3.2.2	Laadunhallinta ja seuranta	11
3.2.3	Ruotsinkielinen koulutus	12
3.2.4	Opetustoimen henkilöstökoulutus.....	13
3.2.5	Koulutuksen kansainvälistyminen.....	13
3.2.6	Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmä.....	14
3.2.7	Rakennerahastoasiat	14
3.2.8	Vähälevikkisen oppimateriaalin tuottaminen	15
3.2.9	Valtion oppilaitokset.....	15
3.2.10	Palvelukyky ja laatu.....	15
3.3	TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS	16
3.3.1	Tuottavuus	16
3.3.2	Maksullinen palvelutoiminta.....	17
3.4	HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN	17
4	MÄÄRÄRAHAT	18
4.1	Opetushallituksen toimintamäärärahat vuonna 2007.....	18
4.2	Muu rahoitus vuonna 2007	18
5	RAPORTOINTI	18

1 OPETUSHALLITUKSEN TEHTÄVÄT

Opetushallituksen tehtävänä on Opetushallituksesta annetun lain (182/1991) mukaan vastata toimialaansa kuuluvan koulutuksen kehittamisestä, edistää koulutuksen tuloksellisuutta sekä seurata koulutuksen järjestämistä.

Opetushallituksesta annetun lain (182/1991) 1§:n 2 momentissa tarkoitettua koulutusta on:

- 1) perusopetus, esiopetus, lisäopetus ja maahanmuuttajille järjestettävä perusopetukseen valmistava opetus ja perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettu koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta.
- 2) lukiokoulutus
- 3) ammatillinen peruskoulutus, vammaisille järjestettävä valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus sekä maahanmuuttajille järjestettävä ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus
- 4) ammatillinen aikuiskoulutus
- 5) vapaa sivistystyö sekä
- 6) taiteen perusopetus

Opetushallituksesta annetun lain 1§:n 2 momentissa tarkoitettua muuta toimintaa on opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annetussa laissa (1058/1998) tarkoitettu opiskelijarekisterinpito, yleisistä kielitutkinnoista annetussa laissa (668/1994) tarkoitettujen yleisten kielitutkinnot ja suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta annetussa asetuksessa (442/1987) tarkoitettujen kielitutkinnot sekä Opetusalan koulutuskeskuksessa ja Merenkulun turvallisuuskeskuksessa järjestetty muu kuin 1 momentissa tarkoitettu koulutus.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

Kansainvälisen talouden kehityksen myötä maailmantalouden suhdanteet ulottuvat entistä vahvemmin myös Suomeen. Tutkimuksen, innovaatioiden ja tuotekehittelyn sekä huippuosaamisen merkitys korostuu osana globaalia kilpailukykyä. Työelämä muuttuu yhä korkeampaa osaamista vaativaksi. Koulutustason nousu sekä jatkuvat panostukset kulttuuriin ja tutkimustoimintaan vahvistavat suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa ja innovaatiojärjestelmää. Kansainvälistymisen myötä suomalainen yhteiskunta muuttuu myös aikaisempaa moniarvoisemmaksi ja monimuotoisemmaksi.

Peruskouluikäisten määrän väheneminen pienentää perusopetuksen oppilasmäärää. Väestörakenteen muutokset vaikuttavat koulutus- ja työvoimatarpeisiin sekä palveluiden saatavuuteen. Työvoiman saatavuus vaikeutuu ja työvoimakapeikat yleistyvät, toisaalta kansainvälinen liikkuvuus lisääntyy. Keskeisenä haasteena on työurien pidentäminen ja maahanmuuttajien kotouttaminen. Elinikäinen oppiminen ja työssä jaksamisen tukeminen edesauttavat väestön pysymistä työelämässä.

Alueellisen kehityksen haasteena on, että uudet työpaikat syntyvät pääasiassa kasvukeskuksiin. Monilla alueilla ja toimialoilla työmahdollisuudet vähenevät. Taloudellinen epä-

varmuus ja sosiaaliset ongelmat voivat heijastua myös lapsiin ja nuoriin. Toimivat koulu-, kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut ovat keskeinen alueellinen vetovoimatekijä ja tasa-arvon edistäjä. Tietoyhteiskuntakehitys laajentaa mahdollisuuksia demokratian ja yhteiskunnallisen tasa-arvon toteutumiseen.

3 TULOSTAVOITTEET

Opetushallituksen lakisääteisten perustehtävien hoitamiselle asetetut painopisteet ja tavoitteet perustuvat tulossopimuskaudella hallitusohjelmassa, hallituksen strategia-asiakirjassa ja koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa ja muissa valtioneuvoston periaatepäätöksissä, opettajankoulutuksen kehittämisohjelmassa, tietoyhteiskuntaohjelmassa ja toiminta- ja taloussuunnitelmassa tehtyihin strategisiin linjauksiin.

3.1 YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet on edellä mainituissa asiakirjoissa asetettu pääsääntöisesti koko hallinnonalalle. Opetushallitus voi omalla toimialallaan vaikuttaa merkittävästi asetettujen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseen.

Opetushallituksen tulossopimuksessa todetaan toimialalle asetetut yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet. On huomattava, että tavoitteet ovat muiden toimialan toimijoiden kanssa yhteisiä eikä Opetushallitusta voi yksin pitää niiden saavuttamisesta tilivelvollisena. Lähtökohdana on kuitenkin, että yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet suuntaavat Opetushallituksen toimintaa ja voimavarojen kohdentamista. Opetushallitus myös seuraa toimintakertomuksessaan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista ja arvioi viraston keskeisiä toimenpiteitä ja niiden vaikutuksia tapahtuneeseen kehitykseen.

Hallituksen politiikkaohjelmat

Opetushallitus tehostaa toimenpiteitä koulutuksen läpäisyn parantamiseksi. Opetushallitus ohjaa lukiokoulutuksen järjestäjiä lukion opintoaikojen lyhenemiseen. Opetushallitus koostaa koulutuksen järjestäjien hyvät käytännöt, joiden avulla on parannettu läpäisyä, vähennetty keskeyttämistä ja edistetty työllistymistä, sekä levittää kokoamaansa tietoa ja tukee hyvien käytäntöjen valtavirtaistamista ja juurruttamista osaksi koulutuksen järjestäjien toimintaa.

Opetushallitus vahvistaa yrittäjyyteen ja yritystoimintaan liittyvää koulutusta ja osaamista. Yleissivistävässä koulutuksessa opetuksen järjestäjiä, kouluja ja opettajia tuetaan yrittäjyyskasvatuksen toimeenpanossa verkostoyhteistyötä hyödyntämällä. Ammatillisiin perustutkintoihin liitetään yrittäjyysosat. Lisäksi ammatillisessa koulutuksessa levitetään yrittäjyyttä tukevia hyviä käytäntöjä sekä edistetään harjoitusyritystoiminnan leviämistä myös muille kuin yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalle.

Opetushallitus kehittää kansalaisten tietoyhteiskuntatietoja ja -taitoja, vahvistaa oppilaitosten mahdollisuuksia hyödyntää tieto- ja viestintätekniiikkaa monipuolisesti sekä vakiinnuttaa tulokselliset ja taloudellisesti kestävät tieto- ja viestintätekniiikkaa hyödyntävät toimintatavat koulutuksessa. Opetushallitus vastaa tieto- ja viestintätekniiikan käytön, op-

pimisympäristöjen ja tietoliikenneyhteyksien kehittämiseen sekä tietoliikenneyhteyksien parantamiseen liittyvien avustusten myöntämisestä vuonna 2007.

Opetushallitus kehittää kansalaisvaikuttamisen, demokratiakasvatuksen ja osallistumisen opetusmenetelmiä ja rakenteita. Tavoitteena on tukea nuorten kasvua ja kehitystä aktiiviseksi koulun ja yhteiskunnan jäseniksi. Opetushallitus vakiinnuttaa Osallistuva oppilas-yhteisöllinen koulu hankkeessa kehitetyt opetusmenetelmät ja rakenteet sekä oppilaskuntien käytön.

Opetusministeriö varautuu irrottamaan rahoitusta seuraavaan kehittämiss-hankkeeseen vuonna 2007:

Osallisuushanke

Koulutuksen järjestäjien yhteistyön tukeminen

Opetushallitus avustaa opetusministeriötä kunta- ja palvelurakenneuudistuksen valmistelussa. Opetushallitus tukee oppilaitosverkon ja koulutuspalvelujen sopeuttamista väestökehitykseen ja työvoimatarpeeseen sekä koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten alueellista ja paikallista yhteistyötä sekä yhteistoimintamallien kehittämistä.

Opetushallitus edistää ammatillisen koulutuksen ammattiopistostrategian toimeenpanoa ja järjestäjätieverkon kokoamista. Tässä yhteydessä otetaan huomioon ruotsinkielisen koulutuksen erityistarpeet.

3.2 VAIKUTTAVUUS JA TOIMINNALLISET TULOKSET

Seuraavassa on kuvattu tulossopimuskaudella 2007 - 2009 Opetushallituksen lakisäätelien perustehtävien hoitamiseksi asetettavat painopisteet ja tavoitteet. Seurannan tunnusluvut on esitetty liitteessä 1.

3.2.1 Opetuksen ja oppimisen kehittäminen kaikissa koulumuodoissa

Ennakointi

Opetushallitus tuottaa vuonna 2007 vuosia 2007 - 2012 koskevat koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman edellyttämät valtakunnalliset ja alueelliset työvoima- ja tutkintotavoitelaskelmat sekä koulutuksen läpäisyä koskevat ennakointiluvut ja tältä pohjalta koulutuksen aloittajatavoitteet erikseen nuorille suunnattuun koulutukseen ja aikuis-koulutukseen. Määrällisen ennakkoinnin lisäksi Opetushallitus ennakoii laadullisesti osaa-mistarpeita. Opetushallitus tukee maakuntien liittoja alueellisessa ennakkoinnissa.

Maahanmuuttajat

Opetushallitus osallistuu maahanmuuttajakoulutuksen strategian ja toimenpideohjelman valmisteluun.

Opetushallitus kehittää toimenpiteitä maahanmuuttajaoppilaiden tukemiseksi ja opintojen ohjaamiseksi erityisesti perusopetuksen päättövaiheessa. Opetushallitus kehittää toimenpiteitä maahanmuuttajaoppilaiden osuuden lisäämiseksi lukiokoulutuksessa ottaen mm. huomioon tuntijaon ja opetussuunnitelman perusteiden antamat mahdollisuudet. Maahanmuuttajaopiskelijoiden koulutuksen keskeyttämistä pyritään vähentämään ja muista kulttuureista tulleiden tyttöjen ja naisten mahdollisuuksia osallistua koulutukseen parannetaan.

Opetushallitus tukee koulutuksen järjestäjiä lasten ja nuorten ohjaamisessa suvaitsevaisuuteen sekä myönteiseen suhtautumiseen eri kulttuureja kohtaan. Tavoitteena on lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen tukeminen monikulttuurisemman yhteiskunnan jäseniksi.

Opetushallitus kohdentaa toimenpiteitä vieraskielisten oppilaiden oman äidinkielen opetuksen, suomi/ruotsi toisena kielenä opetuksen ja muun opetuksen kehittämiseen.

Opetushallitus vastaa vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielen sekä heidän muun opetuksensa tukemiseen liittyvien avustusten myöntämisestä opetusministeriön erillisten ohjeiden mukaan.

Oppilaitosten tasa-arvosuunnitelmat

Opetushallitus tukee naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (09/1986) 6b § (232/2005) edellyttämien tasa-arvosuunnitelmien laatimista.

Fyysisten opiskeluympäristöjen kehittäminen

Opetushallitus edistää opetussuunnitelmien toteuttamista tukevien, oppimista edistävien ja terveyden ja turvallisuuden huomioonottavien esteettömien opiskeluympäristöjen syntymistä tuottamalla tietoa, käynnistämällä kehittämishankkeita sekä järjestämällä koulutusta.

Opetushallitus selvittää, miten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden asumista voi parantaa. Selvityksen pohjalta Opetushallitus ohjaa koulutuksen järjestäjiä kehittämään opiskelijoiden asumista ja erityisesti asuntolatoimintaa.

Opetusministeriö varautuu irrottamaan rahoitusta seuraaviin hankkeisiin vuonna 2007:

Kosteusvaurioituneiden koulurakennustyyppien kunnonarviointiohjeet ja päätöksenteko-ohjeita elinkaaren suunnittelua varten

Tilamitoitusperusteiden ja tilatarpeen tunnuslukujen kehittäminen, rahoitus vuosille 2007–2008 (vuonna 2007 käyttöön asetettava määräraha kattaa vuodet 2007 ja 2008).

Erityisopetuksen tilat, kalusteet ja varusteet (vuonna 2007 käyttöön asetettava määräraha kattaa vuodet 2007 ja 2008)

Oppilaitosrakentamisen portaali Opetushallituksen Edu.fi -sivuilla (tietoyhteiskuntarahoista)

Hankesuunnitteluopas oppilaitosrakentamisen valtionrahoitusta varten

Hyvinvoinnin edistäminen

Opetushallitus kehittää kouluhyvinvointiin liittyvää tietotuotantoa.

Koulutustiedotus ja opiskelijavalintajärjestelmät

Opetushallitus ylläpitää ja kehittää opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annetussa laissa (1058/1998) sekä ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishakujärjestelmästä annetussa asetuksessa (1197/1998) ja ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmästä annetussa asetuksessa (VNA 353/2003) mainittuja valtakunnallisia opiskelijavalintajärjestelmiä.

Opetushallitus toimittaa ja jakaa ammatillisen ja lukiokoulutuksen, aikuiskoulutuksen, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen koulutusoppaan painetussa ja sähköisessä muodossa molemmilla kotimaisilla kielillä.

Opetusministeriö varautuu irrottamaan rahoitusta seuraaviin kehittämishankkeisiin vuonna 2007:

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen sähköisen haku- ja koulutustietojärjestelmän kehittäminen

Opetushallitus toteuttaa ammatillisen ja lukiokoulutuksen sähköisen haku- ja koulutustietojärjestelmän (TAYH) uudistamisen vaatimat tehtävät hankkeen ohjausryhmän linjausten mukaisesti.

Korkeakoulujen yhteishakujärjestelmien kehittäminen

Opetushallitus osallistuu yliopistojen sähköisen hakupalvelun ja yhteishakujärjestelmän kehittämiseen, kehittää ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmän (AMKYH) ja ammatillisen opettajakoulutuksen yhteishakujärjestelmän (AMKOPE) käytössä olevaa sähköistä hakupalvelua sekä kehittää erikseen sovittavalla tavalla sähköisen asiointimahdollisuuden korkeakoulujen opiskelupaikkojen vastaanottamista koskeviin järjestelmiin (AMKOREK ja HAREK).

3.2.1.1 Yleissivistävä koulutus

Opetushallitus tukee ja seuraa esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden toteutumista sekä raportoi tästä opetusministeriölle vuosittain.

Esi- ja perusopetuksessa Opetushallitus suuntaa toimenpiteitä opetuksen ja koulupäivän rakenteen eheyttämiseksi. Tavoitteena on kehittää oppivan yhteisön toimintatapoja koulutuksen järjestäjien ja koulujen välille, yhtenäisen perusopetuksen toteuttamista tukevia hallinnollisia ja pedagogisia toimintarakenteita sekä yhtenäisyyttä tukevaa koulun toimintakulttuuria.

Opetushallitus edistää oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia toimenpitein, jotka kohdentuvat erityisesti oppimis- ja koulunkäyntivaikeuksien varhaisen tunnistamisen edistämiseen, oppimis- ja oppimaan oppimisen valmiuksien vahvistamiseen ja menetelmien kehittämiseen.

Opetushallitus osallistuu erityisopetuksen pitkän aikavälin strategian laadintaan.

Opetushallitus tukee taiteen perusopetuksen järjestämistä ja opetus suunnitelmatyötä. Painopisteenä on yleisen oppimäärän ja laajan oppimäärän käsitteiden selkiyttäminen sekä taiteen perusopetusta antavien yksiköiden, taide- ja kulttuurilaitosten, kirjastojen ja koulun yhteistyön edistäminen.

Lukiokoulutuksessa toimenpiteiden tavoitteena on rikastaa alueellista opintotarjontaa.

Opetusministeriö varautuu irrottamaan rahoitusta seuraaviin kehittämissankkeisiin vuonna 2007:

Aamu- ja iltapäivätoiminnan toimeenpanon tukeminen, seuranta ja kehittäminen

Opetushallitus edistää aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden toteutumista ja toiminnan kytkemistä osaksi peruskoulun toimintaa. Tavoitteena on toiminnan laajentaminen ja laadun kehittäminen sekä toiminnan vaikuttavuuden edistäminen.

Kielten opetuksen kehittäminen

Opetushallitus tehostaa toimenpiteitä kielten opetuksen kehittämiseksi ja oppilaiden ja opiskelijoiden kielivalintojen monipuolistamiseksi sekä toisen kotimaisen kielen kiinnostavuuden lisäämiseksi.

Opetushallitus toteuttaa toimenpiteet, joita seuraavat valtioneuvoston 15.4.2004 lausumassa asetetut tavoitteet edellyttävät:

- toisen kotimaisen kielen opiskelun, oppimateriaalien ja menetelmien kehittäminen jatkuu,
- positiivinen kuva maamme kaksikielisyydestä ja molempien kansalliskielten osaamisen tärkeydestä vahvistuu,
- kielikylvyt ja "kielisuihkut" kehittyvät tärkeänä osana kieliopetusta ja kielikasvatusta,
- opettaja-, opiskelija- ja kulttuurivaihto lisääntyy suomen- ja ruotsinkielisten koulujen kesken sekä muiden Pohjoismaiden kanssa.

Opetushallitus kehittää kielten opetusta ja edistää oppilaiden ja opiskelijoiden kielivalintojen monipuolistumista. Ruotsinkielen opiskelun kiinnostavuutta lisätään. Opetushallitus toteuttaa European Label - Kieltenopetuksen eurooppalainen laatuleima -kilpailun.

Opetushallitus kehittää varhain aloitetun sekä integroidun vieraiden kielten sekä toisen kotimaisen kielen oppimiseen ja opetukseen soveltuvia oppimisympäristöjä, opetusmenetelmiä, työtapoja, oppimateriaaleja ja -välineitä. Tavoitteena on lisätä varhain aloitettua kieltenopiskelua ja kielellistä monimuotoisuutta sekä kulttuurivaihtoa suomen- ja ruotsinkielisten koulujen kesken sekä muiden Pohjoismaiden kanssa.

Opetushallitus valmistelee lukiokoulutuksen suullisen kielitaidon osaamisen arvioimisen valtakunnallisen toteutusta.

3.2.1.2 Ammatillinen koulutus

Opetushallitus selvittää ammatillisten perustutkintojen muutostarpeet ja ottaa muutostarpeita selvittäessään huomioon myös yksilöllisen oppimisen ja erityisopetuksen näkökulman. Opetushallitus käynnistää tutkintokohtaisen tarkistamisen siten, että kaikkien tutkintojen perusteet on tarkistettu tarvittavin osin ja ammattiosaamisen näytön perusteet integroitu opetussuunnitelmien perusteisiin siten, että ne voidaan ottaa käyttöön viimeistään vuonna 2010. Opetushallitus tarkistaa opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteet siten, että ammatilliset perustutkinnot vastaavat työelämän tarpeisiin, muodostuvat työelämän toimintakokonaisuuksista, sisältävät yrittäjyysosan ja mahdollistavat myös osatutkintojen suorittamisen. Opetussuunnitelman perusteiden uudistamistyössä otetaan lisäksi huomioon kunkin tutkinnon terveydentilavaatimukset sekä terveyttä ja työkykyä vahvistavien osioiden sisällyttäminen monipuolisesti osaksi ammatillisia opintoja.

Opetushallitus tuottaa kansalliset ammattiosaamisen näyttöaineistot näyttöjen käyttöönoton tueksi ja varmistaa aineistojen saatavuuden sekä seuraa ja tukee koulutuksen järjestäjiä ja työelämää ammattiosaamisen näyttöjen käyttöönotossa.

Opetushallitus huolehtii kuljettajien ammattipätevyysdirektiivin toimeenpanosta opetushallinnon osalta.

Opetushallitus kehittää ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjausmenetelmiä siten, että menetelmät edistävät työelämälähtöistä ja alakohtaisia tarpeita huomioon ottavaa oppimista ja mahdollistavat yksilölliset opiskeluohjelmat ja oppimispolut, ja levittää kehittämiään hyviä käytäntöjä koulutuksen järjestäjien hyödynnettäväksi.

Opetushallitus edistää työpaikalla tapahtuvaa oppimista ja osaamisen arvioimista kehittämällä opettajien työelämäosaamiseen liittyviä opintoja ja niiden toteuttamista sekä tukemalla työpaikkaohjaajien koulutusta. Opetushallitus edistää opettajien alakohtaista osaamista ohjaamalla ja kouluttamalla opettajia. Lisäksi Opetushallitus edistää koulutuksen järjestäjien ja työelämän keskinäistä yhteistyötä ja opettajien työelämäjaksojen toteuttamista kaikilla koulutusaloilla.

Opetushallitus osallistuu ammatillisten opiskelijoiden terveyttä ja työkykyä vahvistavan työ- ja toimintakykypassin kehitystyöhön ja toimeenpanoon.

Opetushallitus edistää yhtenevien käytäntöjen ja menettelytapojen käyttöönottoa aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamiseksi ja tunnustamiseksi perusopetuksen jälkeisessä koulutuksessa. Opetushallitus levittää hyviä käytäntöjä henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Opetushallitus jatkaa osaltaan ammatillisen erityisopetuksen toimenpideohjelman toteuttamista ja arvioi sen toteutumista ja mahdollisia tarkistustarpeita. Opetushallitus tukee koulutuksen järjestäjiä esteettömän ja saavutettavan oppimisympäristön toteutumisessa, erityisopetuksen työelämäyhteyksien vahvistamisessa ja työllistymisen edistämässä.

Opetushallitus edistää työvaltaista koulutusta ja oppisopimuskoulutusta erityisopetuksessa.

Opetushallitus vastaa ammatillisen koulutuksen kehittämistoiminnan ja yhteisten tehtävien vaatimien hankkeiden valtionavustus- ja muiden rahoituspäätösten tekemisestä.

Opetusministeriö varautuu irrottamaan rahoitusta seuraaviin kehittämishankkeisiin vuonna 2007:

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien sähköisen asioinnin kehittäminen

Opetushallitus kehittää ammattiopistojen sähköistä asiointia ja varustautumista sähköisen hakujärjestelmän käyttöönottoon. Lisäksi Opetushallitus kehittää digimateriaalia ja verkko-opetuksen menetelmiä.

Työelämälähtöisen ammatillisen koulutuksen kehittäminen

Ammatillisen koulutuksen alakohtaiset palvelut

3.2.1.3 Aikuiskoulutus

Opetushallitus tukee työelämässä tarvittavan osaamisen kehittymistä valmistelemalla opetusministeriölle esitykset näyttötutkintojen tutkintorakenteen muuttamisesta ja laatimalla ja uudistamalla tutkintojen perusteita työelämän ja muun yhteiskuntakehityksen edellyttämällä tavalla. Opetushallitus edistää aikuisille soveltuvien koulutuksen järjestämistapojen kehitystä erityisesti seuraamalla lainsäädännössä edellytetyn henkilökohtaistamisen toteutumista ja tukemalla koulutuksen järjestäjiä henkilökohtaistamisen kehittämisessä.

Opetushallitus edistää työelämässä toimivien koulutukseen osallistumista ja muuta ammattitaidon kehittämistä suuntaamalla koulutuksen järjestäjille myönnettäviä työelämän kehittämis- ja palvelutehtävissä tarvittavan osaamisen parantamiseen tarkoitettuja valtionavustuksia. Opetushallitus myöntää myös ammatillisen lisäkoulutuksen laadun kehittämiseen tarkoitettuja valtionavustuksia. Valtionavustusten myöntämiseen liittyen Opetushallitus tukee koulutuksen järjestäjien ja yritysten verkottumista sekä ohjaa ja seuraa erityisesti työelämän kehittämis- ja palvelutoimintaa. Yhdessä opetusministeriön kanssa kehitetään tyke-toiminnan arviointia.

Opetushallitus osaltaan edistää aikuisväestön elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia osallistumalla yleisten kielitutkintojen joustavoittamista ja saavutettavuuden parantamista koskevan suunnitelman sekä valtionhallinnon kielitutkintojärjestelmän toimivuutta koskevan selvityksen perusteella toteutettavien uudistusten toimeenpanoon. Lisäksi Opetushallitus edistää työikäisen aikuisväestön osaamistasoa kehittämällä auktorisoitujen kääntäjien tutkintojärjestelmää vuodesta 2008 lukien.

Opetushallitus tukee ja edistää myöntämillään kehittämisavustuksilla vapaan sivistystyön suuntaviivaohjausta, opetuksen laadun kehittämistä sen mukaisilla painopistealueilla, oppilaitosten keskinäistä yhteistyötä sekä osallistujapohjan laajentamista.

Opetusministeriö varautuu irrottamaan rahoitusta seuraaviin kehittämissankkeisiin vuonna 2007:

Tietoyhteiskuntahanke ja työelämän kehittämis- ja palvelutehtävä

Valtionhallinnon kielitutkinnot

3.2.2 Laadunhallinta ja seuranta

Opetushallitus edistää koulutusjärjestelmän tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta kehittämällä koulutuksen laadunhallintaa, tukemalla koulutuksen järjestäjiä laadun kehittämisessä sekä tuottamalla seurantatietoa koulutuksen kehittämisen tueksi.

Opetushallitus kehittää omaa toimialuettaan koskevaa tietotuotantoa ja yhteistyötä eri toimijoiden kanssa niin, että poliittishallinnollisen järjestelmän käyttöön saadaan selosteiden ja kuvaimien muotoon tiivistettyä koulutuksen saavutettavuutta ja tasa-arvoa koskevaa informaatiota.

Opetushallitus viimeistelee ja raportoi opetusministeriölle seuraavat perusopetuksen opimistulosten arvioinnit (rahoitus myönnetty jo vuonna 2006):

- Ympäristö- ja luonnontieto, perusopetuksen I nivel
- Äidinkielen ja kirjallisuus, perusopetuksen II nivel
- Modersmålet och litteratur, perusopetuksen II nivel
- Matematiikka, perusopetuksen II nivel

Opetushallitus seuraa taiteen perusopetuksen oppilaitosverkon tilanteen kehittymistä sekä raportoi tästä vuosittain opetusministeriölle. Seurannan painopisteinä ovat toiminta-alueiden laajuuden ja sivutoimipisteiden määrän kehitys, laajan ja yleisen oppimäärän mukaisen opetuksen tarjonta ja tarve, lukukausimaksujen kehitys, taiteen perusopetusta antavien yksikköjen, taide- ja kulttuurilaitosten, kirjastojen ja koulun yhteistyö. Opetushallitus seuraa taiteen perusopetuksen rahoituksen ja käyttökustannusten kohdentumista sekä kehittää tilastointia.

Opetushallitus seuraa aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoituksen ja käyttökustannusten kohdentumista sekä kehittää siihen liittyvää tilastointia.

Opetushallitus tukee ammatillisen koulutuksen järjestäjiä, oppilaitoksia ja muita ammatillisen koulutuksen toimijoita (ml. oppisopimuskoulutus) laadunhallinnassa. Opetushallitus kehittää ammatillisen koulutuksen laadunhallintasuositukseen liittyviä laadunhallinnan työkaluja koulutuksen järjestäjille ja tukee erityisesti työpaikalla tapahtuvan oppimisen laadun kehittämistä.

Opetushallitus osallistuu ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen EU:n linjausten toteuttamiseen Suomessa sekä toimii aktiivisesti ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan ja laadun arvioinnin kehittämistyössä EU-tasolla. Opetushallitus tekee joka toinen vuosi selvityksen ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan tilasta ja CQAF:n periaatteiden toteutumisesta Suomessa sekä toimii ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan kansallisena yhteyspisteenä (Quality assurance reference point) opetusministeriön linjausten mukaisesti.

Opetushallitus kehittää ammatillisen peruskoulutuksen näyttöperusteista oppimistulosten seurantajärjestelmää koulutuksen järjestäjien ja opetushallinnon käyttöön sekä tukee koulutuksen järjestäjiä seurantatiedon hyödyntämisessä. Opetushallitus tuottaa ja raportoi oppimistulokset ammattiosaamisen näytöistä arviointikokeilussa mukana olevista tutkinnoista ministeriön kanssa sovittavalla tavalla 1.8.2006 alkavasta koulutuksesta lukien.

Opetusministeriö varautuu irrottamaan rahoitusta seuraaviin kehittämishankkeisiin vuonna 2007:

Ammatillisen koulutuksen laadunhallinta sekä ammatillisen koulutuksen ja oppisopimuskouluttajien laatupalkintokilpailu

Opetushallitus kehittää ammatillisen koulutuksen laadunhallintasuositukseen liittyviä laadunhallinnan työkaluja erityisesti työpaikalla tapahtuvan koulutuksen laadunvarmistukseen. Opetushallitus organisoii ja toteuttaa vuosittain ammatillisen koulutuksen ja oppisopimuskouluttajien laatupalkintokilpailun opetusministeriön linjausten mukaisesti.

Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten seuranta

Sähköinen palautejärjestelmä

Opetushallitus käynnistää näyttötutkintojärjestelmää koskevan valtakunnallisen opiskelijapalautejärjestelmän.

Kansalaisopistojen laatupalkintokilpailu

Opetushallitus organisoii ja toteuttaa kansalaisopistojen laatupalkintokilpailun opetusministeriön linjausten mukaisesti.

Aikuiskoulutuksen tilastokirja

Opetushallitus ylläpitää ja kehittää aikuisten opiskelua koskevaa tietotuotantoa mm. laatimalla vuosittain aikuiskoulutuksen tilastollisen vuosikirjan

3.2.3 Ruotsinkielinen koulutus

Opetushallitus kehittää suomenruotsalaista koulutusta ottaen huomioon kulttuuri-identiteettiin kasvamisen erityistarpeet ja tasavertaiset koulutusmahdollisuudet. Tavoitteena on turvata ruotsinkieliselle väestölle muuhun väestöön nähden tasavertaiset koulutuspalvelut. Tässä tulossopimuksessa asetetut tavoitteet ja painopisteet koskevat myös ruotsinkielistä koulutusta.

Ruotsinkielisen koulutuksen erityisiä kehittämishankkeita ovat seutuyhteistyön alueellisen koulutuspalvelujärjestelmän kehittäminen ja tukeminen, matemaattis-luonnontieteiden ja teknologian opetuksen resurssikeskustoiminta sekä Yleisradion ja Opetushallituksen yhteishankkeena tuotettava ”veta-webb” verkkosivusto, jonka tavoitteena on parantaa oppi-

mista tukevien verkkoperusteisten aineistojen tavoitettavuutta. Opetushallitus selvittää ruotsin kielen opetuksen tarjontaa suhteessa kielilainsäädännön tavoitteisiin.

3.2.4 Opetustoimen henkilöstökoulutus

Opetushallitus koordinoi ja toimeenpanee valtion talousarviossa osoitetun määrärahan (29.30.22.) puitteissa opetustoimen henkilöstökoulutusta yhteistyössä alan asiantuntijaorganisaatioiden (opetushallinnon toimialalla toimivat täydennyskoulutusorganisaatiot) ja Yleisradion kanssa. Toiminnan tarkemmat tavoitteet täsmennetään vuosittain opetusministeriössä laadittavassa opetustoimen henkilöstön koulutusta koskevassa suunnitelmassa. Opetushallitus kerää toiminnan tuloksista määrällistä ja laadullista tietoa sekä raportoi niistä sovitun aikataulun mukaisesti. Tiedonkeruuta ja raportointia varten luodaan sähköisen asioinnin mahdollistavat menettelyt.

Opetusministeriö ja Opetushallitus asettavat yhteisen valmisteluryhmän laatimaan selvityksiä ja esityksiä OPEKOn asemasta ja tehtävistä, Opetushallituksen roolista opetustoimen henkilöstö koulutuksen tuottajana, tilaajana ja järjestäjänä sekä budjettirahoitteisen henkilöstökoulutuksen hankinta- ja päätöksentekoprosesseista ottaen huomioon myös Elinikäinen oppiminen yliopistoissa -työryhmän (OPM 38:2005) suositukset 37–38. Selvitykset ja esitykset tulee laatia maaliskuun 2007 loppuun mennessä niin, että ne voidaan ottaa huomioon vuoden 2008 talousarvion valmistelussa.

3.2.5 Koulutuksen kansainvälistyminen

Opetushallitus tukee suomalaisen koulutuksen kansainvälistymistä ja osallistuu toimialansa kansainväliseen yhteistyöhön ja kansainvälisten järjestöjen yhteistyöhön koulutuspolitiikkaa tukevalla tavalla. Opetushallitus tukee opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden kansainvälistämistavoitteiden saavuttamista suuntaamalla asiantuntijatukea ja jakamalla tietoa koulutuksen järjestäjille ja kouluille kansainvälisestä toiminnasta sekä edistämällä toimialan kansainvälisten yhteyksien syntymistä.

Opetushallitus vastaa kansallisten kansainväliseen toimintaan liittyvien avustusten myöntämisestä opetusministeriön erillisten ohjeiden mukaisesti.

Opetushallitus toimii lähialueyhteistyön ja muun Venäjä-yhteistyön hallintoviranomaisena opetusministeriön erillisten ohjeiden mukaisesti.

Opetushallitus huolehtii Suomeen suuntautuvista opetustoimen keskushallintotason vierailuista siltä osin kuin vierailut koskevat Opetushallituksen omaa toimialaa ja osaamista.

Opetushallitus hoitaa opetusministeriön määräämät koulutuksen kansainväliseen yhteistyöhön ja kansainväliseen tiedonvaihtoon liittyvät kansallisten vastuuyksiköiden tehtävät. Opetushallitus parantaa ammatillisten tutkintojen kansainvälistä tunnettuutta ja koulutuksessa olevien liikkuvuutta. Opetushallitus osallistuu Euroopan unionin ammatillisen koulutuksen yhteistyön tehostamiseen tähtäävän Kööpenhaminan prosessin toteuttamiseen erityisesti opintosuoritusten siirtojärjestelmän kehittämisen ja ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen osalta.

Opetusministeriö varautuu irrottamaan erillisrahoitusta seuraavaan hankkeeseen:

Kansainvälisen vastuuyksikön tehtävät (Europass)

Opetushallitus toimii Suomen Europass-keskuksena ja hoitaa tehtävät, jotka kansallisille Europass-keskuksille määrätään neuvoston päätöksessä ja komission ohjeistuksessa, ja edistää Europassin käyttöönottoa ammatillisessa koulutuksessa, korkeakoulutuksessa ja työelämässä.

3.2.6 Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmä

Opetushallitus ylläpitää opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän edellyttämiä tietoja ja tuottaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän laskennassa ja päätöksenteossa tarvittavat raportit yhdessä Tampereen yliopiston tietokonekeskuksen kanssa sekä valmistelee ammattikorkeakouluja lukuun ottamatta yksikköhinta- ja rahoituspäätöksiin liittyvät oikaisut ja yksikköhintojen harkinnanvaraista korottamista koskevat ratkaisut opetusministeriön linjausten mukaisesti.

Opetushallitus toteuttaa rahoitusjärjestelmän edellyttämät kaksi perustiedonkeruuta ja yhden kustannustiedonkeruun vuosittain sekä niihin liittyvät muut koulutusjärjestelmän kehittämisen kannalta tarpeelliset kyselyt.

Opetushallitus tuottaa perustietokyselyissä ja kustannustiedonkeruussa kysytyistä tiedoista opetusministeriön tarvitsemat ammatillisen koulutuksen säätelyjärjestelmään liittyvät raportit ja muut ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen tilaa kuvaavat ja kehittämisen kannalta tarpeelliset raportit.

Opetushallitus suorittaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) 54 §:n 2 momentin (1071/2005) mukaiset tietojen oikeellisuuden toteamiseksi suoritettavat rahoituksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvat tarkastukset sen mukaan kuin opetusministeriö päättää.

Opetushallitus vastaa ammatillisen koulutuksen tulorahoituksen mittarien laskentaan ja kehittämiseen liittyvistä tehtävistä opetusministeriön linjausten mukaisesti.

Opetusministeriö varautuu irrottamaan rahoitusta seuraaviin hankkeisiin vuonna 2007:

Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusjärjestelmä

Ammatillisen koulutuksen tulorahoituksen kehittäminen

3.2.7 Rakennerahastoasiat

Opetushallitus vastaa opetusministeriön sille osoittamilla rakennerahastovaroilla ja niitä vastaavilla valtion rahoitusosuuksilla toteutettavien hankkeiden rahoituspäätösten valmistelusta, rahoituksen myöntämisestä, hankkeiden seurannasta ja valvonnasta, hankkeiden

tarkastuksesta ja varojen takaisinperinnästä. Opetushallitus ohjaa yhteistyössä opetusministeriön kanssa hallinnoimiensa rakennerahastohankkeiden käytännön toteuttamista.

Opetushallitus vastaa ohjelmakaudella 2000 - 2006 rahoittamiensa projektien sulkemisesta ja ohjelmakauden tulosten raportoinnista. Opetushallitus varautuu tulevan ohjelmakauden 2007 - 2013 projektien käynnistämiseen ja hallintaan.

3.2.8 Vähälevikkisen oppimateriaalin tuottaminen

Opetushallitus tuottaa vähälevikkistä oppimateriaalia ja turvaa näin vähälevikkisen materiaalin saatavuuden. Opetushallitus selvittää yhteistyössä muiden oppimateriaalinkustantajien kanssa vähälevikkisen oppimateriaalin tarvetta ja valmistelee pitkän aikavälin suunnitelman vähälevikkisen oppimateriaalin tuottamisen periaatteista ja painopisteistä.

3.2.9 Valtion oppilaitokset

Opetushallitus tulohajaa valtion kielikouluja ja vammaisten lasten kouluja hallitusohjelman ja koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Opetushallitus kiinnittää huomioita oppilaiden ja opiskelijoiden oikeusturvan toteutumiseen valtion kielikouluissa ja vammaisten lasten kouluissa.

Opetushallitus tekee opetusministeriölle esityksen valtion kielikoulujen ja vammaisten lasten koulujen toiminnan ja oppilaitosverkoston kehittämisestä.

Opetushallitus tulohajaa OPEKOa ja valtion ammatillisia oppilaitoksia (ammatilliset erityisoppilaitokset, Saamelaisalueen koulutuskeskus, Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus) hallitusohjelman, koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman ja ammatillisen erityisopetuksen valtakunnallisen strategian ja toimenpideohjelman tavoitteiden mukaisesti ottaen lisäksi huomioon ammatillisten erityisoppilaitosten yhteistyöselimessä asetetut tuloksellisuustavoitteet.

Opetusministeriön ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkon kokoamisen vauhdittamishankkeen yhteydessä selvitetään mahdollisuutta liittää valtion omistamat ammatilliset erityisoppilaitokset osaksi erityisopetuksen tai alueellisen koulutuksen järjestäjän toimintakokonaisuutta. Opetushallitus osallistuu tähän selvitystyöhön.

3.2.10 Palvelukyky ja laatu

Opetushallitus kehittää ulkoisia ja sisäisiä asiakaspalveluprosesseja ja asiakaspalvelun toimintamuotoja palvelujen saavutettavuuden parantamiseksi.

Opetushallitus arvioi omaa toimintaansa vuonna 2008, jolloin osallistutaan laatupalkintokilpailuun. Tavoitteena on parantaa laatupalkintokilpailussa vuonna 2006 saavutettuja tuloksia.

3.3 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

Opetushallitus kehittää koulutusjärjestelmän ylläpitoa ja kehittämistä tukevien kansallisten palveluiden kustannustehokkuutta, kohdentuvuutta, kattavuutta ja laatua valtion tuottavuusohjelman mukaisesti.

3.3.1 Tuottavuus

Opetushallitus toteuttaa osaltaan opetusministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelmaa vuosille 2006 - 2011 sekä hallituksen kevään 2006 kehyspäätöstä, jonka mukaisesti Opetushallituksen henkilöstövähennys on 62 henkilötyövuotta vuoden 2011 loppuun mennessä. Vuonna 2007 vähennys on viraston osalta 12,4 henkilötyövuotta. Valtion oppilaitosten kokonaishenkilöstömäärän tulee vähentyä tuottavuusohjelman mukaisesti 7 henkilötyövuotta vuoden 2011 mennessä. Vuosittainen henkilöstövähennys valtion oppilaitosten kokonaishenkilöstömäärässä on 1,2 henkilötyövuotta.

Opetushallitus kehittää toimintaprosessejaan ja henkilöstörakennettaan sekä priorisoi tehtäviään ja sopeuttaa toimintansa vähenevään henkilöstömäärään. Tavoitteena on, että ydin-tehtävät hoidetaan edelleen tuloksellisesti. Tuottavuusohjelman toteuttamista seurataan vuosittain.

Opetushallitus on osallistunut opetusministeriön ja Tilastokeskuksen yhteistyöprojektiin, jossa määritellään hallinnonalan virastoille ja laitoksille tuottavuusmittarit vuosien 2005–2006 aikana (Opetusministeriö 3.6.2005, dnro 45/040/2005). Projekti päättyy vuoden 2006 loppuun mennessä. Opetushallituksen mittarityö on vielä kesken. Opetushallitus määrittelee virastoa koskevat tuottavuusmittarit kevään 2007 aikana yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa. Opetushallitus kehittää kustannusten ja työajan seurantajärjestelmää tuottavuuden kehityksen mittaamisen edellyttämällä tavalla.

Opetushallituksen laatiman toimenpideohjelman mukaisesti henkilöstömäärän sopeuttaminen tapahtuu pääasiassa ydintehtäviin keskittymällä, määräaikaisten virkasuhteiden karsimisella, luonnollisen poistuman ja eläköitymisten kautta sekä talous- ja henkilöstöhallinnon toimintojen osittaisella siirtämisellä palvelukeskukseen. Henkilöiden eläkkeelle jääminen ennakoidaan niin, että mahdollisimman monessa tilanteessa tehtäviä voidaan toimintaprosesseja kehittämällä suorittaa uudella tavalla tai osoittaa tehtävään henkilö viraston omasta henkilöstöstä. Ennakointiin kuuluu myös osaamisprofiilin muuttaminen ja kehittäminen uusia tilanteita vastaavaksi niin organisaatio kuin yksilötasolla. Myös muissa poistuma-tilanteissa tulee tehdä vastaava arvio ja pyrkiä korvaavan resurssin löytämiseen viraston sisältä. Toimintatapa luo sekä Opetushallitukselle organisaationa että myös sen yksittäisille virkamiehille korostuneen vaatimuksen uudistua ja kehittää oppimisvalmiuksiaan. Näitä kulttuurisia muutoksia on toteutettu Kehitämme yhdessä -ohjelman puitteissa ja vastaavan suuntaista kehittämis- ja muutostyötä jatketaan.

Henkilötyövuosien sopeuttamisen lisäksi tuottavuutta haetaan menoja alentamalla, maksullista palvelutoiminnan tuottoa lisäämällä, fyysisen ja teknisen työympäristön, toimintaprosessien ja johdon raportoinnin sekä sisäisen laskennan kehittämisen kautta.

Fyysisen ja teknisen työympäristön kehittäminen tarkoittaa sopimuskaudella erityisesti uuden toimitilan suunnittelua ja sähköisen hallinnon kehittämistä. Uusien tilojen vuokrataso

on nykyistä korkeampi, mikä edellyttää vuokratilojen neliömäärän supistamista ja toiminnan mukauttamista pienempiin tiloihin. Teknisen työympäristön kehittämisen keskeinen haaste on ottaa sähköinen hallinto täysimääräisesti käyttöön vuoteen 2010 mennessä. Pannostuksia tietohallinnon kehittämiseen lisätään ja toiminnan tehostamista tukevia tietojärjestelmiä otetaan käyttöön muun muassa talous- ja henkilöstöhallinnossa. Lisäksi kehitetään joustavaan ja verkostomaiseen työskentelytapaan soveltuvia teknisiä ratkaisuja.

Opetusministeriön hallinnonalalla palvelukeskusmalliin siirrytään vaiheittain vuodesta 2008 alkaen. Opetushallitus on mukana Valtiokonttorin palvelukeskusmallin suunnittelussa.

3.3.2 Maksullinen palvelutoiminta

Opetushallituksen maksullinen palvelutoiminta palvelee Opetushallituksen strategisten painopisteiden toteutumista ja perustuu Opetushallituksen omaan asiantuntemukseen. Opetushallitus toteuttaa maksullisena palvelutoimintana koulutus-, konsultointi- ja arviointihankkeita, oppimateriaali- ja julkaisu- ja julkaisutuotantoa sekä erilaisia julkisoikeudellisia ja muita suoritteita. Opetushallitus huolehtii siitä, että viranomaistoiminta ja maksullinen koulutus- ja konsultointipalvelut erotetaan läpinäkyvästi toisistaan. Viranomaistoiminnan voimavaroja ei käytetä maksullisen palvelutoiminnan tuottamiseen.

Vuonna 2007 maksullisen toiminnan tavoitteena on varmistaa volyymin ja tulojen säilyminen edellisten vuosien tasolla samalla kun toiminnan siirtyminen väistötiloihin ilman omia koulutustiloja aiheuttaa maksullisen toiminnan kustannusten väliaikaista kasvua.

Tulossopimuskauden aikana tavoitteena on kehittää uusia, asiakkaiden tarpeisiin mahdollisimman hyvin vastaavia koulutus- konsultointi-, arviointi- ja julkaisu- ja julkaisutuotteita.

3.4 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

Tavoitteena on lisätä työtyytyväisyyttä viraston organisaation muutosprosessien ja uuden strategian toimeenpanon avulla. Väistötilan ja uuden toimitilan suunnitteluun osallistuminen mahdollistetaan koko henkilöstölle.

Henkilöstöjohtamisen keskeinen haaste sopimuskaudella on hallita kokonaisuus, jonka reunaehtoina on tavoite vähentää viraston henkilöstömäärää tuottavuusohjelman mukaisesti ja toisaalta varmistaa ydintehtävien kannalta kriittisen osaamisen saatavuus ja henkilöstön jaksaminen ja hyvinvointi. Molemmat tavoitteet tulee saavuttaa henkilöstöpoliittisesti kestävällä tavalla. Kestävän johtamisen sisältö on muutostilanteiden riittävä ennakointi, toimintayksikköraajat ylittävä kokonaisuuden tarkastelu sekä avoin, yhteisöllinen ja oikeudenmukainen esimiestyö.

Opetushallituksen henkilöstön keski-ikä on noussut nopeammin kuin valtiolla keskimäärin. Vuonna 2005 keski-ikä oli 48,1 vuotta, kun se valtiolla keskimäärin oli alle 45 vuotta. Ottaen huomioon korkea keski-ikä, sen kehitys lähivuosina ja yhteiskunnan yleinen tavoite nostaa eläkkeellejäämisikää, kestävä johtamisen haasteena on myös johtamisen, työn ja työympäristön kehittäminen ikääntyvän henkilöstön jaksamista tukevaan suuntaan.

4 MÄÄRÄRAHAT

4.1 Opetushallituksen toimintamenomäärärahat vuonna 2007

Opetushallituksen toimintamenomomentin määräraha on valtion vuoden 2007 talousarviossa 19.091.000 euroa. Määrärahojen puitteissa Opetushallitus vastaa lakisääteisten perustehtäviensä hoitamisesta tulossopimuksessa asetut painopisteet huomioon ottaen.

Opetusministeriöstä siirretään opetushallitukseen yksi insinöörin virka oppilaitosrakentamisen kehittämistehtäviin vuoden 2007 talousarvion mukaisesti.

Kotimaisten kielten tutkimuskeskukselta siirretään opetushallitukseen yksi henkilötyövuosi ja opetushallituksen toimintamenomomentille 65.000 euroa vuoden 2008 talousarvioesityksessä. Siirto johtuu kääntäjien tutkintolautakunnan siirtymisestä Opetushallitukselle.

4.2 Muu rahoitus vuonna 2007

Opetusministeriö varautuu osoittamaan määrärahoja Opetushallitukselle vuoden 2007 valtion talousarvion määrärahoista liitteessä 2 esitetyn mukaisesti.

Opetushallitus tekee määrärahojen myöntämisvuotta seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä opetusministeriölle selvityksen määrärahojen käytöstä ja ehdotuksen siirtyvien määrärahojen mahdollisesta uudelleen kohdentamisesta.

5 RAPORTOINTI

Opetushallitus raportoi tavoitteiden toteutumisesta ja määrärahojen käytöstä puolivuosisraportissaan elokuun 31. päivään mennessä sekä toimintakertomuksessaan maaliskuun 15. päivään mennessä.

Opetusministeriö antaa tilinpäätöskannanoton Opetushallituksen toiminnasta kesäkuun 15. päivään mennessä.

Helsingissä 12. helmikuuta 2007

Sakari Karjalainen
ylijohtaja

Kirsi Lindroos
pääjohtaja